Zpráva ze zahraniční cesty SHS ČMS – Slovinsko 2011

Zpráva ze zahraniční cesty SHS ČMS – Slovinsko 2011

Sdružení historických sídel Čech, Moravy a Slezska (SHS ČMS) je dobrovolná, zájmová, nestranická a nevládní organizace sdružující především historické obce nebo jejich části, na jejichž území jsou zachovány významné kulturní hodnoty, zejména nemovité památky. Vzniklo z iniciativy měst v listopadu roku 1990. V současné době má SHS ČMS 209 členů s cca 3 mil. obyvatel. Sdružení je partnerem Ministerstva kultury ČR a Ministerstva pro místní rozvoj ČR v rámci Programu regenerace městských památkových zón. Dále je Sdružení partnerem MK ČR při tvorbě koncepce památkové péče a při aktualizaci Zákona o státní památkové péči. Od roku 2007 jsou České Budějovice členem výboru SHS ČMS, od roku 2010 je zástupce města členem předsednictva SHS ČMS a na sněmu v březnu 2011 byl zvolen zástupce města 1. místopředsedou SHS ČMS.

Sdružení historických sídel Čech, Moravy a Slezska pořádá každoročně studijní cestu do některé z evropských zemí. Tato tradice začala v roce 1995 v Paříži, kdy SHS ČMS uspořádalo cestu do Paříže v rámci mezinárodního zahájení Dnů evropského dědictví (EHD). Od té doby se pořádají cesty každoročně. Účastníky jsou zástupci členů sdružení z velké většiny zastoupeni starosty či místostarosty. Výběr destinace, která se navštíví, probíhá na předsednictvu a výboru sdružení, a to i s ohledem na možnosti partnerských měst. Program je totiž vždy navržen tak, aby se co nejvíce využily kontakty s partnerskými městy a díky tomu má celá akce nejen reprezentativní charakter, ale dochází i k naprosto neformální výměně zkušeností. Kromě vlastní zkušenosti z problematiky památkové péče či cestovního ruchu je zajímavá i zkušenost aplikace partnerství mezi městy a také je velký prostor k diskusi nad problémy jednotlivých měst, jejichž zástupci se studijní cesty účastní.

Studijní cestu v roce 2011 pomáhalo organizovat velvyslanectví Slovinské republiky v ČR, které bylo hlavním tvůrcem programu. I proto se v programu objevila návštěva míst, která s památkovou péčí úplně nesouvisí, ale z pozice velvyslanectví jsou důležitá k představení. Cesta do Slovinska byla víc než na památkovou péči zaměřená na cestovní ruch. Patronát nad cestou vzal i současný velvyslanec České republiky ve Slovinsku Petr Voznica.

Během studijní cesty došlo k oficiálním setkáním se starostou města Bled, starostou města Radovljica, starostou města Piran, primátorem Ljubljaně a starostou města Murská Sobota. Má pozice nejvyššího představitele SHS ČMS na této cestě mi jednak ukládala povinnost oficiálně na těchto setkáních Sdružení zastupovat, současně mi ale dávala možnost společně se Sdružením představit i České Budějovice.

Inspiraci ze studijní cesty znamená zejména zaměření Slovinců na cestovní ruch. Podobně jako jižní Čechy se jedná o oblast minimálně zatíženou průmyslem, jejíž hlavní devízou je právě cestovní ruch. V rámci toho opravdu dovedou vytěžit důslednou propagací i z naprostých maličkostí v regionech, které zdaleka nejsou tak zajímavé jako např. Triglavský národní park či pobřeží moře. V turisticky exponovanějších regionech je zajímavá nabídka balíčků CR zahrnující kromě ubytování i nabídky jiných atraktivit a výletů a velmi vysoká úroveň služeb. V rámci poplatku za ubytování se host jednoznačně dozví, jaká částka z poplatku jde do města, do regionu, do státu a v konečném důsledku pro ubytovatele.

Z urbanistického hlediska byla velmi zajímavá návštěva Ljubljaně, která má velké množství pěších zón v rámci celého historického centra. Dá se říct, že celé nábřeží řeky Ljubljanky je pojato jako pěší zóna. Po počátečním odporu toto opatření ukázalo, že tato místa výrazně ožila, zvedla se míra jejich obyvatelnosti a návštěvnosti, což přináší i ekonomický efekt místním podnikatelům. To jednoznačně poukazuje na skutečnost, že omezení dopravy ve vybraných lokalitách neznamená jejich umrtvení, ale naopak, přináší do nich život. Samozřejmě, se to nedá kategorizovat na všechny prostory a dostupnost automobilové dopravy musí být únosná.

Co se týče kategorizace památek, je zajímavé rozdělení na památky místní, regionální a národní s kompetencí péče o jednotlivé kategorie jednotlivým úrovním s pomocí státu. Památka lokálního či regionálního významu nemusí být podstatná pro stát, protože se může úzce vázat k lokální či

regionální historii. Toto uspořádání lépe umožňuje strukturovat péči o památky a jejich financování s ohledem na jejich význam.

Důležitým přínosem cesty byla i dohoda mezi SHS ČMS a Slovinskou turistickou organizací na projektu z programu Central Europe, který bude zaměřený jednak na propagaci památek, ale zejména na výměnu zkušeností ohledně péče o ně v rámci obdobných programů jako je český Program regenerace památkových rezervací a zón.

Nejzajímavější podnětná setkání:

1) Návštěva prezentačního centra Triglavského národního parku (TNP)

   - hlavní prezentační centrum, na něj navazují menší centra v atraktivních destinacích, záměr zřídit v sezónně mobilní centra; centrum kromě propagace TNP působí i jako kulturní a společenské středisko města Bledu, pořádá kulturní akce a slouží jako Open Space pro různé spolky a aktivity; virtuální prohlídka nad parkem s možností zastavení na zajímavých místech (formou joysticku) – zajímavý podnět pro propagaci

2) Návštěva historického města Radovljica

   - první zmínka o místě je z roku 1169, obchodní město jako takové vzniklo v roce 1343; město je zařazeno v kategorii Národní památka (slovinské zákonodárství zná 3 kategorie památek – místní, regionální, národní), má 18.600 obyvatel, hospodaří s rozpočtem 20 mil. EUR, z toho polovina jde do investic; v roce 2010 byla dokončena rekonstrukce hradu s rozpočtem 3 mil EUR, z toho 40% šlo z EU a Norských fondů

3) Plečnikova Ljubljana

   - Ljubljanou nás provázel dr. Damjan Prelovšek, profesor historie umění a největší znalec architekra Plečnika (JP); navštívili jsme kostel Sv. Františka z Assisi, který původně Plečnik projektoval pro pražské Vinohrady, dále hřbitov rekonstruovaný podle návrhu JP, kostel Sv. Michala postavený na blatech na dřevěných pilotech s oddělenou zvonicí a přímo dům prof. Prelovška, který také navrhoval JP, včetně velmi kvalitně zachovalého interiéru; v rámci prohlídky Ljubljaně jsme navštívili pěší zónu na nábřeží – původně byla volně přístupná veškeré dopravě, po ustavení pěší zóny byly nejdřív velké stížnosti na omezení dopravy, které ale časem vymizely, protože plocha výrazným způsobem ožila a tím pádem je i komerčně zajímavější; zpřístupnění nábřeží řeky Ljubljanky a zejména její přiblížení k lidem začalo již za Plečnika, město s tímto trendem pokračuje i v nové zástavbě

4) Prezentace Slovinské turistické organizace

   - jedná se o organizaci podobnou našemu Czechtourismu s hlavní centrálou a regionálními pobočkami; Slovinsko ročně navštíví cca 3 mil. návštěvníků (celkem má Slovinsko cca 200 obcí a 2,5 mil. obyvatel – přibližně velikost SHS ČMS), z toho je 38% domácích turistů a 62% zahraničních; nadstandardní nárůst je u Ukrajinců a Číňanů (potvrzuje se trend, který nám prezentovali i loni ve Švýcarsku, měli bychom s ním také pracovat

5) Okolí Murské Soboty

   - relativně „nudná“ oblast v severovýchodním cípu mezi Rakouskem a Maďarskem zaměřená na agroturistiku a lázeňství – cokoliv se dá jakkoliv propagačně „prodat“ se prodává; Moravské Toplice – komplex 5 hotelů napojených na centrální termální zdroj – největší producent CR v oblasti a hlavní „tahák“; skanzen Filovec – ve vsi keramická tradice, založen skanzen o 2 objektech, 1 historické peci, předvádění řemesla a prodejna – vypovídající příklad toho, jak v miniaturní vsi lze vytěžit maximum; Plečníkův kostel v Bogojině; návštěva agroturistické farmy

6) Návštěva firmy ELAN

   - zdánlivě zbytečná návštěva výrobce sportovních potřeb, který sponzoroval jeden z večerů, byla nakonec podnětná z důvodu skutečnosti, že jedna z poboček firmy ELAN, ELAN Inventa se zabývá výstavbou sportovních hal – na základě navázaných kontaktů proběhla korespondence prověřující, zda a za jakých podmínek je možné zajistit dodávku sportovní haly „na klíč“ – tato jednání jsou pouze informativní, realizaci haly bude muset předcházet samozřejmě veřejná soutěž

Zpracoval: Ing. Ivana Popelová

Přijetí u starosty Bledu

Přístav na jezeře Bled

Přístav na jezeře Bled

Přijetí na radnici v Radovljici

Přijetí na radnici v Piranu

Mobilní zeleň v historickém městě – Piran

Tvarované platany v zahradě Miramare – inspirace pro Lannovu třídu, pokud ji budeme dobře udržovat

Přijetí na radnici v Ljubljani

Ljubljana - město a voda – Plečnikova navigace

Ljubljana - město a voda – Plečnikova navigace

Ljubljana - město a voda – Plečnikova navigace

Ljubljana - město a voda – „moderní“ řeka

Ljubljana - město a voda – život na nábřeží – galerie

Ljubljana - město a voda – život na nábřeží

Ljubljana – pěší zóna na nábřeží

Ljubljana – půjčovna kol

Ljubljana – stojany na kola v centru města

Ljubljana – stojany na kola u veřejné instituce